

Michał Służalec

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

ORCID: 0000-0002-2468-2734

m.sluzalec@ujd.edu.com

Odpowiedzialność za brak wprowadzenia standardów ochrony małoletnich w parafii Kościoła katolickiego – wybrane zagadnienia

Wstęp

Ochrona małoletnich zarówno przed przestępczością na tle seksualnym, jak również ochrona przed przemocą stanowią jedno z zintensyfikowanych działań państwa w obszarach prewencyjnych. Zasadniczo podstaw prewencji seksualnej można odszukać w ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich¹. Należy zwrócić uwagę, że ustawodawca wprowadził różne formuły dotyczące zabezpieczenia dobra dziecka. Z jednej strony kierowano się instytucjonalizacją aktywności prewencyjnych (np. poprzez przyznanie kompetencji prewencyjnych pewnym organom) jak i wdrożeniem instrumentów odnośnie do których przewidziane są formy kontrolne (np. poprzez wdrożenie rejestru sprawców przestępstw na tle seksualnym)².

Jednym z wymiarów prewencji seksualnej i przemocy na rzecz małoletnich pozostają standardy ochrony małoletnich (dalej jako standardy). Ich znaczenie jest o tyle istotne, że aktualnie co do zasady wszystkie podmioty, które świadczą czynności na rzecz małoletnich, mają obowiązek ich wdrożenia³. Obowiązek ten spoczywa na każdym podmiocie – niezależnie od formy

¹ Taki stan pozostaje skoordynowany m.in. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1802 z późn. zm.), dalej jako ustawa o przeciwdziałaniu.

² Do innych należy powołanie Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 – zob. ustawę z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 94).

³ Art. 22b ustawy o przeciwdziałaniu: „Obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich, zwanych dalej »standardami«, ma każdy: 1) organ zarządzający jednostką systemu oświaty, o której mowa w art. 2 pkt 1–8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U.

organizacyjnej. Przez takie ujęcie pojawiają się problemy interpretacyjne względem tego, na kim ciąży prawne zobowiązanie do wykonania faktycznych działań w kierunku wdrożenia standardów (np. w sytuacji, gdy obowiązek ich wprowadzania dotyczy aktywności realizowanych przez osobę prawną).

Z grona podmiotów zobowiązanych do wdrożenia standardów nie wyłączono osób prawnych oraz pozostałych jednostek organizacyjnych kościołów i innych związków wyznaniowych. Zachodzi zatem pytanie o wymiar odpowiedzialności w razie braku wdrożenia standardów w parafii Kościoła katolickiego, działającej jako jego osoba prawna⁴.

W tym zakresie celem niniejszego artykułu pozostaje ustalenie osoby wchodzącej w skład organu osoby prawnej – parafii Kościoła katolickiego, zobowiązanej do wdrożenia standardów ochrony małoletnich, a ponadto ustalenie zadań, które spoczywają na organie reprezentującym parafię, jak i na organach uprawnionych do przeprowadzenia kontroli wdrożenia standardów w parafii. W pracy przedstawiono wniosek *de lege lata* w zakresie wykroczenia z art. 23b ustawy o przeciwdziałaniu.

Praca została przygotowana przy zastosowaniu metody dogmatyczno-prawnej.

Istota standardów ochrony małoletnich

Standardy ochrony małoletnich stanowią jeden z instrumentów służących do zagwarantowania odpowiednich mechanizmów reakcyjnych na wszelkie przejawy przemocy, a także formułę prewencyjną⁵. Znaczenie standardów determinowane jest przede wszystkim wymaganymi ustawowo treściami obejmującymi zasady, procedury jak i osoby odpowiedzialne za realizację ich założeń. Nie wdając się w tym miejscu w szczegółową analizę obszarów ochronnych, które powinny znaleźć się w treści standardów, należy zaakcentować ich wielowymiarowy charakter. Przede wszystkim zawierają w sobie kwestie dotyczące zachowań po stronie podmiotu wdrażającego standardy, tj. w razie styczności z małoletnim, jak i reakcji na podejrzenie krzywdzenia

z 2024 r., poz. 737, 854, 1562 i 1635), oraz inną placówką oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, resocjalizacyjną, religijną, artystyczną, medyczną, rekreacyjną, sportową lub związaną z rozwijaniem zainteresowań, do której uczęszczają albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni; 2) organizator działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich”.

⁴ Art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1966 z późn. zm.), dalej jako u.p.k.k.

⁵ M. Służalec, *Współdziałanie państwa i Kościoła katolickiego w zakresie realizacji Krajowego Planu Przeciwdziałania Przestępstwom Przeciwno Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkolę Małoletnich na lata 2023–2026*, „Horyzonty Polityki” 2025, vol. 16, nr 54, s. 222–223.

małoletnich. Ważnym elementem jest, że podejrzenie krzywdzenia nie dotyczy tylko naruszeń w strukturze placówki, ale także informacje o takich zachowaniach w otoczeniu dziecka (np. rodzina, środowisko szkolne, środowisko rówieśnicze itp.).

Aktualnie obowiązek wdrożenia standardów został rozpostarty na organy zarządzające jednostkami oświaty oraz innymi placówkami, w tym także placówką religijną, do której uczęszczają albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni, oraz odnośnie do organizatorów działalności religijnych. Wobec takiego ujęcia zobowiązania należy ustalić, czy po stronie parafii Kościoła katolickiego występuje obowiązek wprowadzenia standardów, biorąc pod uwagę uwarunkowania podmiotowe i przedmiotowe określone w ustawie o przeciwdziałaniu.

Parafia – w myśl art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej – jest osobą prawną Kościoła katolickiego o charakterze terytorialnym. Pozostaje ona placówką religijną w rozumieniu art. 22b pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu. W zakresie kwalifikacyjnym konieczne jest także powiązanie podmiotu z możliwościami przebywania w placówce przez małoletnich, jak i uczęszczania przez nich do placówki. Tym samym ustawodawca przyjął formułę, że obowiązek do wdrożenia standardów aktywuje się nawet przy możliwości przebywania, a nie tylko wobec faktu przebywania, a zatem potencjalność obecności małoletniego wpływa na konieczność wdrożenia standardów. Powiązanie obowiązku z przypisaniem możliwości uczestnictwa w działaniach realizowanych przez parafię pozostaje przede wszystkim wynikiem konstytucyjnej wolności sumienia i religii, tj. art. 53 ust. 1–3 ustawy zasadniczej, gdzie potwierdzono przynależną każdemu człowiekowi swobodę w tym wymiarze⁶. Jak wskazuje Józef Krukowski, „prawo do wolności religijnej, jak każde prawo osoby ludzkiej, ma swe źródło w przyrodzonej godności ludzkiej, dlatego przysługuje wszystkim, nie wykluczając dzieci. Prawo do wolności religijnej jest więc prawem dziecka. Zgodnie z art. 53, ust. 2 należy zatem stwierdzić, że dziecko ma prawo do uzewnętrzniania swej religii nie tylko we wspólnocie rodzinnej, ale również »tam, gdzie się znajduje«, a w szczególności w szkole”⁷. Zatem małoletni posiada wszelkie instrumenty do tego, aby uzewnętrzniać swoje potrzeby wynikające z tej wolności, w tym także np. poprzez realizację posługi ministranckiej czy udział w obrzędach (niemniej jednak nie bez znaczenia pozostaje rola rodziców⁸). Pomocniczo przy ustalaniu ciężącego obowiązku wprowadzenia standardów po stronie parafii można posilkować się także m.in. art. 18 u.p.k.k.,

⁶ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (t.j. Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

⁷ J. Krukowski, *Ochrona wolności myśli, sumienia i religii dziecka*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2003, t. XIII, z. 2, s. 12.

⁸ Art. 53 ust. 3 Konstytucji RP.

gdzie uznano prawo Kościoła do nauczania religii, która pozostaje realizowana przez parafie i może – w myśl art. 19 u.p.k.k. – odbywać się punktach katechetycznych organizowanych w obiektach należących do parafii. Niezależnie od przepisów ustawowych potencjalność uczestnictwa małoletnich pozostaje powiązana z przepisami wewnętrznymi Kościoła katolickiego oraz zadaniami własnymi parafii. Zatem wymiar ten świadczy o występowaniu obowiązku po stronie parafii Kościoła katolickiego, albowiem występuje co najmniej potencjalność uczestnictwa małoletnich w działaniach realizowanych przez parafię.

W myśl art. 22b pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu obowiązanym pozostaje organ zarządzający placówką religijną, tj. w parafii jest to proboszcz lub administrator parafii w myśl art. 7 ust. 3 pkt 5 u.p.k.k. Proboszczem jest osoba fizyczna, której powierzono troskę o wspólnotę⁹. W myśl kanonu 515 § 1 Kodeksu prawa kanonicznego „parafia jest określoną wspólnotą wiernych, utworzoną na sposób stały w Kościele partykularnym, nad którą opiekę duszpasterską, pod władzą biskupa diecezjalnego, powierza się proboszczowi jako jej własnemu pasterzowi”¹⁰. Na proboszczu jako podmiocie z art. 38 Kodeksu cywilnego ciąży prawny obowiązek do wprowadzenia w parafii standardów¹¹.

Niezależnie od krajowego zobowiązania do wdrożenia standardów w oparciu o treść art. 22c ustawy o prewencji parafia, jak i inne jednostki wchodzące w strukturę instytucyjną Kościoła katolickiego w swych standardach mają uwzględniać przepisy wewnętrzne Kościoła powszechnego, jak i partykularnego¹².

⁹ B. Rakoczy, *Ustawa o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Polsce. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 77.

¹⁰ Kodeks prawa kanonicznego promulgowany przez papieża Jana Pawła II dnia 25 stycznia 1983 r., tłum. Komisja Prawnicza Konferencji Episkopatu Polski, tekst ujednolicony według stanu na dzień 15 grudnia 2021 r., https://www.ekai.pl/wp-content/uploads/2021/12/KodeksPrawa-Kanonicznego_2021_12_15_pl.pdf (data dostępu: 22.06.2025).

¹¹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1061 z późn. zm.).

¹² Zob. Konferencja Episkopatu Polski, *Wytyczne dotyczące wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia*, <https://ochrona.episkopat.pl/dokumenty/wytyczne-dotyczace-wstepnego-dochodzenia-kanonicznego-w-przypadku-oskarzen-duchownych-o-czyny-przeciwko-szostemu-przykazaniu-dekalogu-z-osoba-niepelnoletnia-ponizej-osiemnastego-roku-zycia-2/> (data dostępu: 29.03.2025); okólnik Kurii Metropolitalnej w Częstochowie, *Zasady prewencji i postępowania w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą w Archidiecezji Częstochowskiej*, *Dekret wprowadzający „zasady prewencji i postępowania w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą w archidiecezji częstochowskiej”*, 2019, nr 5(1), <https://archiczes.pl/zaw/zalaczniki/1514461692/1568290350.pdf> (data dostępu: 5.04.2025); *Standardy ochrony dzieci w Diecezji Tarnowskiej Kościoła Rzymskokatolickiego w Tarnowie i jej jednostkach*, <https://katecheza.diecezjatarnow.pl/files/filemanager/Standardy-Ochrony-Maloletnich-Diecezja-Tarnowska.pdf> (data dostępu: 26.06.2025).

Odpowiedzialność wykroczeniowa za brak wdrożenia standardów

Aktualnie ustawodawca wprowadził instrumenty umożliwiające pociągnięcie zobowiązanej osoby do odpowiedzialności za brak wdrożenia standardów. Przede wszystkim odpowiedzialność za zaniechanie realizacji ustawowego obowiązku pozostaje powiązana z zakresem odpowiedzialności z tytułu popełnionego wykroczenia. W tym wymiarze pojawiają się dwa problemy – z jednej strony ustalenie osoby zobowiązanej w rozumieniu art. 23b ustawy o przeciwdziałaniu po stronie parafii, jak również ustalenia podmiotu, który jest uprawniony do przeprowadzenia kontroli realizacji wskazanego obowiązku względem parafii.

Dla ustalenia podmiotu wykroczenia z zaniechania względem realizacji obowiązku wdrożenia standardów konieczne pozostaje dookreślenie, kto jest zobligowany do podjęcia ustawowych zadań. W pierwszym zakresie należy odwołać się do określonych znamion czynu – w tym ujęciu ustawodawca wskazuje na osobę, która jest zobowiązana do wprowadzenia standardów. Jednak mimo takiego opisu podmiotami zobowiązanymi pozostaje organ zarządzający jednostką religijną bądź organizator działalności religijnej (w myśl art. 22b ustawy o przeciwdziałaniu). Bezsprzecznie zatem w zakresie pierwszej kategorii podmiotów zobowiązanym jest organ, co wynika z art. 22b ustawy o przeciwdziałaniu. Organem zarządzającym parafią – w myśl art. 7 ust. 3 pkt 5 u.s.p.k.k. – jest co zasady proboszcz. W odniesieniu do ustawowego terminu „jednostka religijna” jako odpowiadająca osobie prawnej (parafii) będzie to wyłącznie proboszcz, którym jest osoba fizyczna. W literaturze przedmiotu wskazuje się, że „jednym z zadań proboszcza jest reprezentowanie parafii jako osoby prawnej. Proboszcz ma działać w jej imieniu jako jej prawny przedstawiciel (kan. 118, kan. 532)”¹³. W wymiarze zobowiązania do realizacji wymagań ustawowych przez proboszcza można wskazać, że „w doktrynie prawa kanonicznego przyjmuje się, że tylko proboszcz posiada kompetencje występowania w imieniu parafii i do załatwienia jej spraw, w tym także spraw majątkowych”¹⁴. Zatem w wymiarze zobowiązanej osoby fizycznej będzie to wyłącznie proboszcz.

Należy zwrócić uwagę, że możliwość odpowiedzialności zostaje powiązana *stricte* z winą osoby fizycznej w wymiarze dotyczącym wykroczeń – nie mamy do czynienia z odpowiedzialnością administracyjną.

Wątpliwości interpretacyjne pojawiają się przy ustawowym określeniu obowiązku „wprowadzenia” standardów. Należy wskazać na pewną nieprecyzyjność

¹³ P. Kroczyk, W. Lipińska, *Kanoniczne konsekwencje nieodebrania przesylek poleconych przez proboszcza na przykładzie kazusu*, „Annales Canonici” 2022, nr 2, s. 77.

¹⁴ P. Kaleta, *Zakres kompetencji proboszcza do reprezentowania parafii w stosunkach majątkowych w świetle KPK/1983*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2012, t. XXII, nr 4, s. 188.

tego pojęcia. Przede wszystkim termin „wprowadzenie” pozostaje nieostry. Z jednej strony można przyjąć koncepcję interpretacyjną, że oznacza ono nie tylko opracowanie i opublikowanie, ale także elementy dotyczące jego odpowiedniego wdrożenia, tj. przeszkolenie osób realizujących zadania w ramach osoby prawnej, np. wobec wikariuszy czy organisty kościelnego. Za *Słownikiem języka polskiego PWN* termin „wprowadzenie” oznacza „zacząć coś stosować lub oddać do użytku, na usługi czyjeś lub czegoś; zaznajomić kogoś z czymś”¹⁵. W wymiarze definicyjnym konieczne jest zatem uwzględnienie obu znaczeń. Z innej zaś strony „wprowadzenie” może stanowić ujęcie dotyczące wyłącznie opracowania i udostępnienia w sposób odpowiadający art. 22c ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu. *De lege lata* należy wskazać, że w wymiarze prewencyjnym zasadne byłoby przyjęcie szerokiej wykładni terminu „wprowadzenie”. Trzeba przyjąć, że termin ten obejmuje nie tylko opracowanie i opublikowanie, ale także stworzenie spójnych i komplementarnych warunków odnośnie do stosowania procedur przy aktywnościach dotyczących małoletnich.

W zakresie parafii Kościoła katolickiego poza obowiązkiem ustawowym nałożone są także wymagania władz kościelnych – w tym ujęciu w zasadach opracowanych przez Konferencję Episkopatu Polski, tj. *Prewencji nadużyć seksualnych wobec dzieci i młodzieży i osób niepełnosprawnych w pracy duszpasterskiej i wychowawczej Kościoła w Polsce*, przyjęto, że osoba mająca styczność z dzieckiem powinna przejść odpowiednią weryfikację oraz szkolenie względem prawidłowego zachowania odnośnie do małoletnich¹⁶.

Pewne wątpliwości natury interpretacyjnej przysparza treść art. 22x ustawy o przeciwdziałaniu w zakresie podmiotów uprawnionych do przeprowadzania kontroli. W wymiarze dotyczącym generalnych założeń kontrolnych ustawodawca określił kompetencje na rzecz organów administracji, wskazując równocześnie na związek z właściwością rzeczową i miejscową. W wymiarze właściwości miejscowej problem kontroli parafii względem wprowadzenia standardów nie stanowi zasadniczego problemu, albowiem w tym przypadku zastosowanie znajdzie przynależność terytorialna z uwzględnieniem zasadniczego podziału jednostek samorządu terytorialnego. Niemniej jednak trudności w tej materii pojawiają się odnośnie do właściwości rzeczowej, gdyż właściwość ta pozostaje powiązana z zakresem działalności danego organu władzy publicznej w powiązaniu ze sprawą administracyjną. Zakres kompetencji określany jest w ustawach samorządowych, przy czym posługa realizowana w parafiach nie pozostaje zaliczana do działalności z obszaru

¹⁵ *Słownik języka polskiego PWN*, hasło: wprowadzenie, <https://sjp.pwn.pl/slowniki/wprowadzenie.html> (data dostępu: 30.03.2025).

¹⁶ Konferencja Episkopatu Polski, *Prewencja nadużyć seksualnych wobec dzieci i młodzieży i osób niepełnosprawnych w pracy duszpasterskiej i wychowawczej Kościoła w Polsce*, <https://ochrona.episkopat.pl/dokumenty/prewencja-naduzycie-seksualnych-wobec-dzieci-i-mlodziezy/> (data dostępu: 30.03.2025).

spraw administracyjnych, co wynika równocześnie z art. 25 ust. 2 Konstytucji RP. Należy także wskazać za Markiem Bieleckim, że „w ustawie o stosunku Państwa do Kościoła katolickiego (u.K.K.) prawodawca stanowi, że organizowanie kultu publicznego i jego sprawowanie podlega władzy kościelnej. Obowiązujący Kodeks prawa kanonicznego doprecyzowuje, że z kultem publicznym mamy do czynienia wówczas, gdy jest on sprawowany w imieniu Kościoła przez osoby prawnie do tego wyznaczone oraz z zastosowaniem aktów zatwierdzonych przez władzę kościelną (kan. 834 § 2)”¹⁷. Taki stan bezpośrednio wskazuje na problematykę dotyczącą możliwości kontrolnych, tym bardziej że uczestnictwo małoletnich w aktywnościach parafii może pozostawać bezpośrednio powiązane właśnie ze sprawowaniem kultu. Jeśli zatem nie odpowiada ono zadaniom własnym jednostki samorządu terytorialnej bądź zadaniom zleconym, a wyłącznie kultowi publicznemu, wówczas nie występuje upoważnienie dla podmiotów z art. 22x ustawy o przeciwdziałaniu.

Zatem problemem, który powoduje wątpliwości względem możliwości kontroli wprowadzenia standardów, jest ustalenie podmiotu, który pozostaje do tego uprawniony. Warto zaznaczyć, że ustawodawca umyślnie pomija „jednostki religijne” z kompetencji przypisanych organom administracji publicznej w myśl art. 22x ustawy o przeciwdziałaniu. Innych umocowań na rzecz pozostałych podmiotów wskazanych w ustawie o przeciwdziałaniu (tj. na rzecz Państwowej Inspekcji Pracy czy Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia) w odniesieniu do kontroli podmiotów wyznaniowych nie można odszukać (art. 22y i art. 22z ustawy o przeciwdziałaniu). Wydaje się zatem, że wyłącznym uprawnionym podmiotem do przeprowadzenia kontroli względem parafii Kościoła katolickiego byłaby Policja. Taki wniosek wynika z m.in. z treści art. 1 ust. 2 pkt 2, 3, 4, 6 ustawy o Policji¹⁸.

Niezależnie od tego zakres kontroli jednostek religijnych powinien być także odpowiednio doprecyzowany, uwzględniając konsultację z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi – celem wskazania innego niż Policja podmiotu uprawnionego do kontroli.

Przyjęta przez ustawodawcę odpowiedzialność została zakwalifikowana jako wykroczenie. Sankcje w razie braku wywiązania się z obowiązku wprowadzenia standardów to: w razie pierwszego ukarania – kara grzywny do 250 zł bądź kara nagany, zaś w razie ponownego ukarania – kara grzywny nie niższa niż 1000 zł. Wydaje się jednak, że przyjęcie tak niskiej kary przy pierwszym ukaraniu nie koresponduje z założeniami samej ustawy o prewencji. Skoro zamysłem ustawodawcy jest wprowadzenie spójnego systemu

¹⁷ M. Bielecki, *Wolność sumienia i religii w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, [w:] J. Szumanek (red.), *25 lat stosowania Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2023, s. 381.

¹⁸ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 145 z późn. zm.).

ochrony małoletnich, to brak wprowadzenia standardów przez podmioty zobowiązane powinien pozostawać powiązany z wyższymi sankcjami, np. poprzez zastosowanie w razie pierwszego ukarania kary grzywny w wysokość nie niższej niż 1000 zł (czyli tak jak w razie ponownego), zaś w razie ponownego – nawet potencjalność kary ograniczenia wolności (tym bardziej, że brak wprowadzenia standardów może być zaniechaniem długotrwałym, co wpływa na ocenę stopnia społecznej szkodliwości i lekceważenia przepisów powszechnych). Aktualne przepisy obligujące do wprowadzenia standardów obowiązują od sierpnia 2024 r., tym samym podmioty zobowiązane miały czas na zapoznanie się z wymaganiami ustawowymi, a same standardy stanowią ustalony porządek działań jednostek, które mogą posiadać styczność z małoletnimi.

Podsumowanie

Parafia jest zobowiązana do wprowadzenia standardów ochrony małoletnich, co wynika to z faktu, że stanowi ona podmiot umożliwiający realizowanie potrzeb sumienia i religii. Podmiotem obowiązany do wykonania obowiązku wdrożenia standardów w parafii Kościoła katolickiego pozostaje proboszcz bądź administrator parafii – jako organ osoby prawnej. Osoba fizyczna pełniąca funkcję proboszcza jest także podmiotem, który może ponosić odpowiedzialność za brak wprowadzenia standardów w parafii. Jednocześnie należy podkreślić, że za brak wprowadzenia poczytuje się także nierealizowanie obowiązku z art. 22c ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu (czyli publiczności standardów).

W tym miejscu należy wskazać na nieprecyzyjność ustawodawcy, polegającą na nieodpowiednio skonstruowanym obowiązku – ograniczającym się wyłącznie do „wprowadzenia” standardów (z uwzględnieniem ich opracowania i ogłoszenia). Zaniechano m.in. bezpośredniego doprecyzowania obowiązku przeszkolenia osób podejmujących działania w styczności z małoletnimi w kierunku znajomości standardów. Tym samym *de lege lata* należy przyjąć, że mimo braku takiego doprecyzowania odpowiedzialność za brak wprowadzenia standardów powinna być rozumiana nie tylko jako czynność faktyczna – poprzez opracowanie i udostępnienie, ale także zapoznanie właściwych osób z nimi, jak i zobowiązanie do ich przestrzegania. Zamysłem ustawodawcy nie jest bowiem wyłącznie teoretyczne opracowanie standardów, ale ich stosowanie i realizacja.

Wobec braku wskazania organów uprawnionych do przeprowadzenia kontroli w parafii Kościoła katolickiego z realizacji obowiązków wprowadzenia standardów w wymiarze dotyczącym kultu publicznego policja jest podmiotem uprawnionym do kontroli.

Wykaz literatury

- Bielecki M., *Wolność sumienia i religii w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, [w:] J. Szumanek (red.), *25 lat stosowania Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2023.
- Kaleta P., *Zakres kompetencji proboszcza do reprezentowania parafii w stosunkach majątkowych w świetle KPK/1983*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2012, t. XXII, nr 4.
- Konferencja Episkopatu Polski, *Prewencja nadużyć seksualnych wobec dzieci i młodzieży i osób niepełnosprawnych w pracy duszpasterskiej i wychowawczej Kościoła w Polsce*, <https://ochrona.episkopat.pl/dokumenty/prewencja-naduzyc-seksualnych-wobec-dzieci-i-mlodziezy/>.
- Konferencja Episkopatu Polski, *Wytyczne dotyczące wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia*, <https://ochrona.episkopat.pl/dokumenty/wytyczne-dotyczace-wstepnego-dochodzenia-kanonicznego-w-przypadku-oskarzen-duchownych-o-czyny-przeciwko-szostemu-przykazaniu-dekalogu-z-osoba-niepelnoletnia-ponizej-osiemnastego-roku-zycia-2/>.
- Kroczyk P., Lipińska W., *Kanoniczne konsekwencje nieodebrania przesyłek poleconych przez proboszcza na przykładzie kazusu*, „Annales Canonici” 2022, nr 2.
- Krukowski J., *Ochrona wolności myśli, sumienia i religii dziecka*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2003, t. XIII, z. 2.
- Okólnik Kurii Metropolitalnej w Częstochowie, *Zasady prewencji i postępowania w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą w Archidiecezji Częstochowskiej*, *Dekret wprowadzający „zasady prewencji i postępowania w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą w archidiecezji częstochowskiej”*, 2019, nr 5(1), <https://archichest.pl/zaw/zalaczniki/1514461692/1568290350.pdf>.
- Rakoczy B., *Ustawa o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Polsce. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2008.
- Służalec M., *Współdziałanie państwa i Kościoła katolickiego w zakresie realizacji Krajowego Planu Przeciwdziałania Przestępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich na lata 2023–2026*, „Horyzonty Polityki” 2025, vol. 16, nr 54.
- Standardy ochrony dzieci w Diecezji Tarnowskiej Kościoła Rzymskokatolickiego w Tarnowie i jej jednostkach*, <https://katecheza.diecezjatarnow.pl/files/filemanager/Standardy-Ochrony-Małoletnich-Diecezja-Tarnowska.pdf>.

Summary

Responsibility for non-implementation of the standards for the protection of minors in a Catholic parish – selected topics

Keywords: misdemeanour law, standards for the protection of minors, prevention of sexual crime, Catholic Church parish.

The obligation to introduce standards for the protection of minors remains one of the instruments intended to prevent and protect children. The legislator presented a wide catalogue of entities that are obliged to properly

implement the Standards. The parish of the Catholic Church was not excluded from the group of those obliged. The aim of the work is to determine the natural person responsible for implementing the standards for the protection of minors in the parish, including the tasks of the body representing the parish, as well as the entities authorised to carry out inspections regarding the implementation of the standards for the protection of minors in the parish. The analysis made it possible to determine that the obligation to implement the standards rests with the parish priest, as the body of a legal person. It was assumed that the term introduction should be understood broadly – not only as preparation and publication, but also as actual implementation of the rules of behaviour. It was also indicated that the Police remain the only entity authorised to control the implementation of the standards.